

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Ungdomsverksamhet i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde - svar på skrivelse

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på skrivelse från (mp).

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
Avdelningschef
Social omsorg

Sammanfattning

Ylva Wahlström m.fl. (mp) har begärt en redovisning av bl.a. vilka planer som finns för ungdomsverksamheten i stadsdelsområdet och på vilket sätt ungdomarna kan utöva inflytande i frågor som berör dem. För de upphandlade ungdomsgårdarna gäller att de ska vara delaktiga i beslut och utformning av verksamheten. Några uttalade större behov av nya verksamheter har inte förvaltningen funnit i de undersökningar som gjorts bland ungdomar i stadsdelsområdet. Något ungdomsråd finns för närvarande inte i stadsdelen och förvaltningen menar att det visat sig finnas svårigheter med att få sådana råd att fungera över tid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för social omsorg i samverkan med samhällsplaneringsavdelningen och förskoleavdelningen. Information enligt 19 § MBL till de fackliga organisationerna har lämnats den 30 september 2008.

Bakgrund

Miljöpartiet i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har begärt en redovisning av om det finns någon plan för ungdomsverksamheten i stadsdelsområdet och om den planen i så fall bygger på behov som ungdomarna själva uttryckt. Miljöpartiet vill också veta på vilka sätt ungdomarna involveras i utformandet av verksamheten och om det finns någon form för ungdomar att komma till tals med lokala politiker. Avslutningsvis undrar partiet om det finns någon politisk vilja att ta upp en verksamhet för att lyssna in vad de unga vill.

Förvaltningens redogörelse

Kommunfullmäktige har för verksamhetsåret 2008 fördelat 26,4 mnkr till stadsdelsnämnden till verksamhet för barn och ungdom. Av dessa medel har nämnden i sin verksamhetsplan beslutat anslå 5,6 mnkr till familjevård, ungdomsmottagning m.m. inom individ- och familjeomsorg, 5,5 mnkr till öppen förskola, kollo m.m. inom förskoleverksamhet och 15,3 mnkr till ungdomsgårdar, parklekar och fältassistenter.

Utöver dessa specialdestinerade medel kan nämnden också använda en del av anslagen till kultur- och föreningsverksamhet för att stödja lokal verksamhet för barn och ungdomar. Bidrag kan beviljas i form av verksamhetsbidrag till föreningar och organisationer samt i form av arrangörsstöd till enskilda utåtriktade arrangemang.

Plan för ungdomsverksamheten

Den plan som finns för ungdomsverksamheten i stadsdelsområdet är den som stadsdelsnämnden har fastslagit i sin verksamhetsplan för 2008. I planen beslöt nämnden att ungdomsgårdar även i fortsättningen ska tillhandahållas i stadsdelsområdet samt att driften av dem ska skötas av privata entreprenörer. I enlighet med detta har en upphandling genomförts som resulterat i att alla de fyra ungdomsgårdarna sedan den 1 maj 2008 drivs på entreprenad.

I verksamhetsplanen beslöts också att söka nya lokaler eller starta alternativ verksamhet för ungdomar som ersättning för den ungdomsgård som funnits i Sannadalsparken. Nämnden har sedan uppdragit åt förvaltningen att starta ett ungdomscafé i den byggnad som finns kvar i parken sedan de förhyrda

paviljongerna tagits bort. Samtidigt gavs förvaltningen i uppdrag att föreslå en permanent lösning på en byggnad för ungdomsverksamhet i parken. Nämnden betonade vikten av att engagera och involvera ungdomarna när det gäller utformningen av verksamheten.

Personal finns sedan mitten av augusti anställd för att driva ungdomscaféet, men verksamheten har inte kunna starta som planerat vid höstterminens start, eftersom lokalerna utsatts för mycket omfattande skadegörelse flera gånger under sommaren. Caféet öppnas den 29 september 2008.

Verksamhetsbidrag till barn- och ungdomsverksamhet har för 2008 beviljats¹ med 65 tkr, fördelat mellan Eolshälls 4H-gård, Gröndals filmförening, Kulturföreningen Tellus och Körföreningen Megafon & Mikrofon.

Ungdomarnas delaktighet

För verksamheten vid de ungdomsgårdar som drivs på entreprenad gäller de förutsättningar som angivits i förfrågningsunderlaget för upphandlingen.

I förfrågningsunderlagen sägs att ”entreprenören ska medvetet verka för att stärka de ungas delaktighet i beslut om och utformning av verksamheten.” Delaktigheten är därmed en av punkterna i det kvalitetssystem som entreprenörerna är skyldiga att ha och ska redovisas vid förvaltningens uppföljningar av verksamheterna.

Något utöver detta kan stadsdelsnämnden inte formellt ålägga entreprenörerna under avtalstiden, som löper t.o.m. juni 2009 för Storsvängens och Västberga ungdomsgårdar och t.o.m. juni 2011 för Aspuddens och Fruängens ungdomsgårdar.

Ungdomarnas behov

Flera undersökningar har gjorts under de senaste åren om vad ungdomarna i området sysslar med och vad de har för önskemål om aktiviteter.

I en stor undersökning² bland högstadiel elever vid Fruängens och Mälarhöjdens skolor hösten 2006 ställdes bl.a. frågor om fritidssysselsättningar. Av undersökningen framgick att det som ungdomarna mest ägnade sig åt var att umgås

¹ Ansökningar om verksamhetsbidrag 2008, sdn 2008-03-27, dnr 10-08-004

² En undersökning av högstadiel elevers situation avseende fritidsvanor, alkoholkonsumtion, mobbning och brott. Fruängens och Mälarhöjdens skolor hösten 2006. Anna William-Olsson, preventionssamordnare, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning.

med kamrater, antingen hemma hos någon eller ute. Den näst vanligaste sysselsättningen var att träna. Ungefär 30 % av Fruängseleverna och ca 20% av Mälarhöjdseleverna svarade att de brukar gå på ungdomsgård. Andelen som var aktiva i någon förening låg kring 20% i båda skolorna. Annat som ungdomarna sysslade med var t.ex. att dansa, shoppa, spela instrument, sjunga i kör och spela dataspel.

I denna undersökning tillfrågades inte eleverna om vad de ville göra på fritiden. Den frågan ställdes däremot i en undersökning³ som gjordes 2005 på Hägerstensåsen bland ungdomar födda 1990-1993 (Åsenundersökningen). De aktiviteter som ungdomarna faktiskt ägnade sig åt var desamma som i högstadieundersökningen. På frågan om man saknade någon aktivitet i området svarade 27 av 41 jakande. Elva ungdomar ansåg att träffpunkt i någon form borde finnas, åtta ungdomar saknade sådant som har med fysisk aktivitet att göra, andra önskade sig dans, spelhåla för rollspel, film eller annat. Hägerstens stadsdelsnämnd bedömde inte att undersökningen gav tillräckligt underlag för att starta en ny verksamhet för ungdomar på Hägerstensåsen.

Ungdomarna fick också frågan om de själva skulle vilja vara med och göra någonting. Av de 41 svarande sade åtta att man kunde tänka sig det, en dock med förbehållet ”om jag har tid”.

Några motsvarande undersökningar om fritidsvanor har såvitt känt inte gjorts i f.d. Liljeholmens stadsdelsområde, men förvaltningen bedömer att resultaten av de båda Hägerstensundersökningarna även har relevans för Liljeholmsområdet. De flesta ungdomarna i Hägersten-Liljeholmen kan därför antas ha förhållandevis gott om sysselsättningar på sin fritid och i stort sett är de nöjda med det de sysslar med. Få av dem har lust att själva vara med och ordna något för ungdomar.

Ungdomsråd

För närvarande finns inget ungdomsråd i stadsdelsområdet, men både f.d. Hägerstens och Liljeholmens stadsdelsnämnder har haft olika former av ungdomsråd. Det första tillkom år 1997 på initiativ av Liljeholmens stadsdelsnämnd. Projektet misslyckades, enligt utvärderingen bl.a. beroende på att det inte fanns någon samordnande och drivande vuxen kraft.

³ *Ungdomsverksamhet på Hägerstensåsen – redovisning*. Hägerstens stadsdelsnämnd 2006-04-20, dnr 016-311-05

Hösten 2005 beslöt Liljeholmens stadsdelsnämnd att inrätta ett nytt ungdomsråd. Inför starten av ungdomsrådet hade stadsdelsförvaltningen gjort en enkät till ungdomar vid högstadieskolorna i stadsdelsområdet och vid Brännkyrka gymnasium med frågor om vad ungdomar i stadsdelen ville påverka och hur. De flesta av dem som svarade tyckte det var viktigt att ungdomar träffas och diskuterar viktiga frågor tillsammans med dem som fattar beslut. Endast en tredjedel av de svarande ville dock själva vara med och påverka. De frågor man ville lämna synpunkter på var fritidsaktiviteter, fritidsgårdar, parker, bostadsmiljö, gator och torg, trafik, skola, miljö och allmänna ungdomsfrågor.

Med enkäten som grund avsatte stadsdelsnämnden medel till ett projekt med ungdomsråd, som till sin hjälp skulle ha en samordnare (ungdomslots). Två av nämndens ledamöter skulle vara kontaktpersoner för rådet.

De medel som anslogs till verksamheten fördelades till entreprenören Hövdingagården AB, som drev ungdomsgårdarna i Liljeholmsområdet. Hövdingagården projektanställde i sin tur en ungdomslots på halvtid fr.o.m. våren 2006. I samverkan med entreprenören utarbetades ett koncept med en "lokal ungdomsredaktion", bestående av ungdomar från områdets högstadieskolor. Redaktionen, som fick namnet Media-Re-Agera, skulle vara en kanal mellan eleverna i de berörda skolorna och politikerna i stadsdelsnämnden. Av olika skäl, bl.a. bristande förankring hos skolledningarna och utbyte av personal, kom verksamheten inte igång på allvar förrän under 2007.

Vad projektet faktiskt åstadkom är svårt att bedöma, då någon formell redovisning och utvärdering inte gjorts. I samband med att avtalet med Hövdingagården AB gick ut den 31 december 2007 bedömde dock stadsdelsnämnden att arbetet med driva och stödja utvecklingen av ungdomsinflytande skulle kunna bedrivas inom ramen för förvaltningens ordinarie verksamhet.⁴ Projektet avslutades därför vid årsskiftet 2007-2008.

Sedan det blev klart att projektet skulle upphöra har den f.d. ungdomslotsen m.fl. bildat föreningen Media-Re-Agera som ska fortsätta arbeta för att öka ungas engagemang, delaktighet och intresse för vad som händer i området och i samhällsfrågor. Föreningen ansökte om verksamhetsbidrag för 2008, men ansökan avslogs av nämnden med motiveringen att Media-Re-Agera inte uppfyller

⁴ *Förlängning av entreprenadavtal om drift av fritidsverksamhet vid Gröndals fritidsgård, Hövdingagården och Västberga fritidsgård, sdn 2007-08-23*

kravet på att vara en väletablerad förening.

Även i f.d. Hägerstens stadsdelsområde fanns under några år ett ungdomsråd, som bestod av elever från områdets högstadielklasser. Ansvar för rådet låg under avdelningen för skola och förskola, vars avdelningschef träffade rådet tillsammans med stadsdelsnämndens ordförande m.fl. De frågor som ungdomarna tog upp rörde huvudsakligen skolan, men man diskuterade också även kommunikationer, stadsplaner och annat.

Erfarenheterna från stadsdelsområdet överstämmer med dem från andra håll i landet och i staden. Många ungdomsråd har inrättats, men har lagts ned efter en tid eftersom det varit svårt att få dem att fungera.

Förvaltningens synpunkter

Miljöpartiet undrar om det finns någon ”politisk vilja att ta upp en verksamhet för att lyssna in de ungas politiska vilja och allmänna synpunkter”. Denna fråga kan självfallet inte förvaltningen besvara. Förvaltningen lämnar dock nedan en del synpunkter på problemet med att få reda på vad ungdomar vill och tycker och på att få dem att engagera sig aktivt i samhällsfrågor.

Förvaltningen anser att det är av stor betydelse för demokratin att medborgarna vet hur samhället fungerar, hur de kan påverka de beslut som fattas på olika nivåer och att de använder sig av dessa möjligheter.

Samtidigt som kunskaperna om samhället går lätt att få genom media minskar emellertid antalet vuxna medborgare som är aktiva i politiska partier och de traditionella folkrörelserna har svårt att rekrytera nya medlemmar. Många är däremot verksamma inom andra ideella organisationer, t.ex. som ledare inom idrottsföreningar och scouter. På samma sätt förhåller det sig med ungdomarna. Också deras föreningsaktivitet består mest av att de utövar någon sport och sällan i att de är ideellt eller politiskt verksamma. Endast få av dem uttrycker någon önskan att vara med och påverka ungdomars villkor ens i det som är deras närområde, utan de flesta är fullt upptagna med sitt vuxenblivande och den osäkerhet och otålighet som hör ihop med detta växande.

Hur ungdomar utifrån detta ska fås att engagera sig i den lokala politiken är svårt att se, särskilt som de frågor som stadsdelsnämnden förfogar över har blivit allt färre. Det som faktiskt engagerade ungdomarna, enligt de tidigare refererade undersökningarna, är skola, fritidsaktiviteter, fritidsgårdar, parker, bostadsmiljö,

gator och torg, trafik, miljö och ”allmänna ungdomsfrågor”. För flera av dessa områden ligger ansvaret numera centralt i staden och stadsdelsnämnden har ingen rådighet över dem.

Förvaltningens uppfattning är att ett någorlunda varaktigt engagemang från ungdomar, och även vuxnas, sida, förutsätter att man ser en tydlig mening med det på så sätt att man verkligen kan påverka vad som beslutas. Att fungera enbart som t.ex. remissinstans eller samtalspartner är sannolikt inte nog för de flesta ungdomar, utan de vill ha tydlighet och snabba resultat för att inte tröttna. För att få med ungdomarna behövs alltså klara besked om vad som går att påverka, hur idéer och förslag ska tas till vara, vem som ansvarar för frågorna och vem som ska jobba med dem.

Ett annat problem är representativiteten, dvs. vilka ungdomar ska vara med och påverka, ska de vara representanter för t.ex. en skola eller ett särskilt intresse eller ska de bara företräda sig själva? Om de ska vara representanter – hur ska de i så fall utses och vilken giltighet ska deras åsikter ha?

I det fall nämnden önskar inrätta ett ungdomsråd eller andra former för ungdomars inflytande behöver frågan om former, mandat, finansiering etc. utredas noga.

Bilagor

1. Skrivelse från Ylva Wahlström och Jimmy Mannung (mp)